

ТЕРМІНИ У СИТЕМІ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ ЮРИСТІВ

Запорізька державна інженерна академія, кафедра українознавства

Проаналізувавши шляхи становлення юридичної термінології та визначивши роль, яку вона відіграє у формуванні мовленнєвої культури юристів дозволяє зазначити наступне. Проблема якості мовленнєвої підготовки юристів була й залишається актуальною. Відомо, що розвинена мовна культура є головною ознакою високої культури правознавця. Представники юридичної професії завжди відрізнялися надзвичайно уважним ставленням до мови, слова, до його вживання в юридичних текстах. Питання юридичної термінології актуальні як на теоретичному рівні, так і у практичних аспектах реалізації.

Важливість якісної мовленнєвої підготовки юристів стала основою для розвитку міждисциплінарної галузі знань - юридичної лінгвістики, предметом вивчення якої є лінгвальні засоби вираження правових понять і категорій, мовностилістичні ресурси у сфері правової комунікації. Основними характеристиками мови права є точність, офіційність, логічна послідовність, високий рівень стандартизації тощо.

Мова кожного правознавця, повинна бути змістовною, літературно правильною, точною, логічною, багатою, доречною, виразною. Для досягнення цього потрібно дотримуватися умов раціонального використання юридичної термінології:

1. Вживати терміни в прямому номінативному значенні, не бажано використовувати їх у переносному значенні.
2. Дотримуватися прозорості та доступності в розумінні термінів; не варто вживати маловідомі назви понять.
3. Стежити за чіткістю правових понять, однозначністю їхнього змісту, уникати невдалої синонімії термінів, що ускладнює трактування юридичних текстів.
4. Повинна бути усталеність, стабільність у вживанні юридичної термінології. Рекомендується не відмовлятися від традиційних термінів, вводити натомість нові. Дослідники вважають, що надмірне вживання неологізмів погіршує мову законодавства, ускладнює розуміння нормативно-правових актів.
5. Стежити за милозвучністю і стилістичною правильною правових термінів.
6. Бажано не використовувати терміни-аббревіатури і скорочення, утворені з двох чи більше слів.
7. Для термінології характерна відсутність експресивності, емоційного забарвлення. Терміни не повинні мати емоційно-експресивне забарвлення. Проблеми опанування юридичної термінології на рівні фахового спілкування.
8. Взаємозаміна синонімії та омонімії в юридичній термінології.
9. Функціонування паронімів.
10. Переклад термінів.
11. Відмінності між термінами і професіоналізмами.

Отже, терміни є дуже важливою частиною мовлення кваліфікованого юриста. Розвиток української юридичної термінології тісно пов'язаний з історією національного права, законодавства, української державності і мови. Досягнення мовної досконалості й ефективності законодавства можливе за умови раціонального використання юридичної термінології. На мою думку, перспективою розвитку для юридичної термінології є створення і впровадження єдиного уніфікованого термінологічно вивіреного та науково обґрунтованого словника юридичних термінів у друкованому та електронному варіантах.